GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Joi'a si Dumines'a, Fói'a, candu concedu ajutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu 2 1/2 galbini mon. sunatória.

Anulu XXXVIII.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tax'a timbrala a 30 cr. de fiecare publicare.

Nr. 29. **Brasiovu 2 Maiu 20 Aprile** **1875.**

Activitatea si passivitatea in Bohemi'a.

Lupt'a de existentia, care decurge in Bohemi'a intre elementulu Cehu, care este in maioritate numerica, si intre celu nemtiescu, este cá si a nóstra, secularia. Lupt'a cehiloru pe terrenulu **passivitatiei** séu mai bine, alu **negatiunei**, s'a incinsu mai virtosu din a. 1863, candu a nóstra aici, s'a inceputu numai in Septembre 1865, déra pana in a. 1867 fara succesu, éra de atunci incóce ea s'a incinsu in modu fórte pronuntiatu in dóue directiuni, in catu adeca acei romani, carii s'au pusu pe terrenulu negatiunei, au trebuitu se se apere in frontu de partit'a domnitória, éra pe de laturi (in flanca) chiaru de connationali de si loru. Armele cu care au decursu si mai decurge lupt'a la noi, au fostu fórte multe, bine alese, atatu de contrari, catu si de inimici, din contra fórte pucine si alese cu mani legate de catra cei cari stau pe terrenulu negatiunei. La cehi lupt'a loru fù cativa ani solidaria, desertatori fórte pucini, armele neasemenatu mai multe si mai bune *). Cá de patru ani incóce s'au desbinatu si cechii, precum suntemu desbinati si noi, in dóue partite, sub nume de **Cehi betrani** si **Cehi teneri**. Cehii betrani representa politic'a negatiunei, cei teneri politic'a activitatiei. Precum la noi, asiá si la cehi, acelea dóue partite incepura a se combate, mai antaiu, cumu amu dice omenesce, dupa acelea mai aspru, apoi in modu brutale, prin insulte, pana ce urmá desbinarea totale. Déra cehii betrani remasera pe terrenulu ocupatu de si, in maioritate preponderanta, éra cei teneri se alesera in minoritate demna de compatimitu.

Causele principali ale luptei dintre Cehi se voru vedé mai la rale.

Pentru casulu, candu amu fi in stare cá se invetiamu si noi cate-ceva din exemplele altora si se le aplicamu la impregiurarile intre care ne aflamu noi, vomu incercá se infaciosiamu aici stadiulu la care au ajunsu caus'a si luptele cehiloru.

Natiunea ceha inca pórta, cá si noi, lupta dupla, pentru autonomi'a tierei Bohemi'a, si totudata pentru existenti'a loru nationale, adeca asecurarea individualitatiei politice-nationale. Pe acestu terrenu ambele partite suntu cu totulu de acordu, adeca precum nu este la noi. Chiaru in alegerea midiuloceloru de aparare cele dóue partite nu differu multu; ele inse differu fórte tare asupra **locului**, terrenului de aparare, ceea ce credemu ca trebue se ne interessedie si pe noi fórte de apróape. Si fiendu-ca in cestiunea Ceha in anii din urma s'au propagatu prin unele diarie de ale nóstre diverse informatiuni contradicatórie, alte-ori chiaru false, care au sedusu pe unele spirite lenesie, vomu reproduce aici in scurtu dupa „Osten" din Vien'a si dupa „Politik" din Praga, argumentele ambeloru partite ale cehiloru, precum si apararea cehiloru betrani de atacurile insocite de insulte din partea maghiariloru. Din acestea se va cunósce indata si stadiulu in care se afla cestiunea Bohemiei si a natiunei cehiloru.

Argumentulu principale alu cehiloru teneri este: „Noi cá ómeni constitutionali, stamu multu mai apróape de partit'a constitutionale nemtiésca, decatu de partit'a aristocratiloru Cehi, cari nu sunt constitutionali; de acea intramu in diet'a Bohemiei si in senatulu imperiale, pentru ca speramu ca acolo ne vomu intielege multu mai usioru cu „nemtii constitutionali," si vomu induplecá pe maioritatea loru, cá se votedie alta lege electorale mai drépta pentru poporulu Cehu, cumu si se recunósca alte catera attributele ale autonomiei acestei tieri." Aici merita a se insemná, ca partit'a cehiloru teneri abia fù in stare se tramita 9 (noue) deputati la diet'a; atatu este si legea electorale a Bohemiei de afurisita pentru Cehi. Dreptu ca cehii betrani au cutitu si respinsu pe cei teneri din cercurile electorali preste totu unde ajunse influinti'a si auctoritatea loru, pentru cá se nu póta alege, prin urmare nici se póta merge la diet'a provinciala din Prag'a si cu atatu mai pucinu la senatulu imperiale din Vien'a, ca-ci asemenea mergere si participare la lucrarile de legislatiune **sub conditiunile dictate de nemti**, Cehii betrani o tienu de identica cu trecerea pe **sub furci**.

La antaiulu argumentu alu cehiloru teneri, cei betrani le respundu: Nu incurcati conceptele, nu alergati la sofisme. Nu este la noi vorba de **constitutionalismu** in genere, nu de vreo constitutiune rationabile si drépta, pentru care noi toti cá si voi si cá tóte popórele civilisate ale Europei suntemu cu trupu cu sufletu si vomu fi totudeauna, ci vorb'a este numai despre acésta constitutiune bastarda, asupritória pentru noi si fericitória de nemti; pe acésta o combatemu si pretindemu reformarea, corregerea ei. Noi aparamu din tóte poterile principiulu constitutionale, combatemu inse fals'a lui applicare in acestu imperiu; -lu combatemu cu tóte midiulócele permisse de legi, luamu in ajutoriu spre a o resturná, inca si pe aristocratia si pe clerulu nostru. Nu ne diceti ca aceste dóue classi de ómeni combatu chiaru principiulu constitutionalismului. Se póte si acésta; nóue inse nu ne pasa de asemeni incercari ale loru, pentruca scimu, ca a luptá in secolulu nostru incontra acestui principiu inséminna, cá si candu grafii Clam-Martinitz si Thunn ar' vrea se desée marea cu sit'a. Candu vomu scapa de asuprirea constitutiunei nemtiesci, ii va mai pasá dracului de catechismulu politicu alu grafiloru. Confederatiunea nóstra cu ei este ad hoc, adeca de ocasiune, pentruca astadi coincidu scopurile nóstre.

Alu doile'a argumentu alu cehiloru teneri este luatu din viéti'a constitutionale in genere; de acea si dicu: Se mergemu se luptamu cá minoritate, cu perseverantia, asia precum au facutu si alte minoritati, pana candu au ajunsu ele la maioritate, se nu fugimu de lupta.

La acestea le replica betranii: Voi ve aflati in erróre mare. Apoi ca noi **betranii** amu fostu aceia, cari la inceputu, adeca pe la a. 1861, amu mersu cá minoritate in dieta, amu mersu si la senatulu imperiale (pana in 1863, candu au parasitu Vien'a); déra lupt'a nóstra nu ne folosí nimicu pe lume. De ce nu? Pentru-ca lupt'a constitutionale din imperiulu acesta nu -si mai are analogi'a nicairi. Au nu vedeti voi, ca constructiunea ethnografica, poliglotta a Austriei nu-si are parechi'a sa. Nu partite politice stau aici facia in facia, ci partite **nationali**. Aici nu luptamu pentru idei politice, ci pentru drepturi nationali. Cumu póte cineva crede, ca minoritatile nationali (germanii si maghiarii), caroru li s'a datu dominatiunea preste celelalte popóra, voru renuntiá de buna voia la positiunea loru actuala, la immensele folóse impreunate cu aceles, si ca se voru supune la principiulu egalitatii de dreptu? Aici nu e vorb'a de convictiune. Inemiculu nostru scie bine, ca nu are dreptate; déra tocma pentru acea -si apara din resputeri fortaréti'a sa, pe care o numesce constitutiune. Pe calea deschisa prin acea constitutiune a sa este absolutu imposibile a luptá, candu tu esti condamnatu din capulu locului a fi si a remané in veci totu in minoritate. Asemenea fortaréti'a se combate numai pe dinafara, nu cu paragrafii constitutiunei, ci bombardandu-i positiunea cu marile interesse ale **statului si ale dinastiei**; numai asia vomu fi in stare se esimu noi, si ei, si coróna'a, din acestu cercu vitiosu. Adeca: va vení de siguru tempulu, candu dinasti'a se va convinge, ca asia cumu mergu lucrurile nu este bine, ca-ci statulu are si va avea trebuintia de braciale, de pungile si de simpathiile tuturoru popóraloru.

Alu treilea argumentu alu cehiloru teneri este, ca politic'a de activitate ar' fi in interessulu poporului, pentru-ca vedi d-ta, mai alesu poporulu satenu agricultoru simplu precum este elu, n'are de unde se pricépa programele de **dreptu publicu** ale cehiloru betrani, ci elu cere cá se fia representatu si aparatu in tóte casurile in care se desbatu si decidu legi de care-i pasa lui, care atingu interesse locali, inposite, scóle s. a.

La acésta respundu betranii: Se pare ca voi v'ati perdutu patienti'a, a-ti desperatu si bateti de retragere. Voi sacrificati venitoriulu pentru folóse momentane. Inse nu este adeveratu ca poporulu nu ar' sci pentru-ce tiene cu partit'a betraniloru. Au ingrigitu acestia, cá ideile, cá doctrinele loru se strabata pana in casciórele cele mai umili ale satenilóru, si ei sciu se astepte.

Acestea argumente le resuma bravulu „Osten" in nr. 16 si 18 Aprile a. c. si inca cu acelu adausu, ca dieu elu inca fusese mai inainte din tóte poterile pentru activitate, si ca indemnase pe Cehi cá se intre si in senatulu imperiale; pe atunci inse elu credea, ca va fi **possibile unu compromissu** (invoiéla), ca poporului Cehu i se voru face concessiuni curiintiose, pe langa care apoi renuntiandu la passivitatea negativa si mergundu la senatulu imper., in coalitiune cu celelalte nationalitati negermane, voru fi in stare de a correge constitutiunea. Astadi inse elu este cu totu-adinsulu pentru passivitate, pentru negatiune, din causa ca vede bine, cumu ministeriulu si intrég'a sisthema guvernamentale lucra din respoteri, cá se impinga opositiunea in fortaréti'a constitutiunei actuale, in senatu si in dieta, unde apoi o póte sparge lovindu-o cu §§-ii, dupa care o va face cá se-si incovóie cerbicea sub furcile Caudine.

Se trecemu la diariulu celu mai de frunte alu cehiloru, la „Politik," ce discuta mai decurendu conditiunile sub care ar' fi possibile impaciuirea.

*) Cehii, poporu nu numai agricultoru, ci si **industriariu** si de comercianti, dispunu de capitaluri particulare considerabili, de fonduri comune mari. Ei, spre a-si apará caus'a nu numai acasa, ci si in faci'a Europei, fundara si diarie nemtiesci si unulu francesu, le asigurara de cautiune, si — ve aduceti aminte, ca pana pe la 1870 avura de unde platí cá amende si perderi de cautiuni pana la una suta de mii (100,000) florini. In limb'a ceha au multe diarie, literatur'a loru a inaintatu; déra au limba grea cá si maghiarii.

Austri'a (imperiulu) se dè Bohemiei representatiune (prin urmare si lege electorale) cá acesa, precum suntemu in dreptu a o pretende, si atunci deputatii nostrii nu-si voru inmormentá poterile loru in passivitate, nici poporulu nu va suferi, cá representantii sei se lipsésca din parlamentalu centrale alu imperiului. Caus'a nóstra este asiá de drépta, incatu noi lasamu in voi'a libera a adversariloru nostri cá se aléga ei principiulu de representatiune (de lege electorale). Dica ei ca se alegemu cu totii pe basea contributiunei, séu pe a numerului sufletelor, ori dupa avere, séu intelligentia, nu ne pasa, noi acceptamu ori care base, ori-ce principiu; déra unu principiu voimu si -lu ceremu asia, cá se aiba valóre intocma pentru noi si pentru germanii conlocuitori; déra unu singuru principiu, comunu pentru toti, trebue se fia; éra ei, caroru noi le lasamu alegerea libera a principiului, déca suntu morali si déca n'au scopuri reservate, trebue se adópte acésta propunere a nóstra. Principiulu nu mai trebue se fia forti'a, carei la unu momentu datu i se oppune totu numai fortia, ci se fia lupta drépta, ésa apoi unde va esi, in favórea, séu in contra nóstra, totu atata.

Déca este adeveratu, ca Austri'a simte necessitatea conlucrarei nóstre parlamentarie, atunci se satisfaca drépt'a nóstra dorintia. Din contra, déca dorinti'a loru este minciuna, atunci se ne dè pace, se stamu in passivitate, pana ce va bate si ór'a nóstra. Déra fara representatiune drépta orce activitate parlamentaria a poporului Cehu este inpossibile.

Asia vorbescu si asia lucra Cehii, maioritatea preponderanta a intelligentiei cu Palacky, Rieger, Fischer in frunte si mai totu poporulu, dupa lupta necurmata de 14 ani, pe care suntu decisi a o continuá, pana candu -si voru ajunge scopulu, séu ca voru disparea dintre popóra. Si apoi ce, ca la ei una parte considerabile din dreptulu publicu, din autonomi'a tierei este recunoscuta, sanctionata si assecurata prin constitutiune, éra nu cá se fia luati de guleru cativa, 9—10 individi, trasi in parlamentulu centrale, si apoi poporului se i se dica: acestia suntu representantii cutaroru districte séu oppide, éra nu ai tierei, ca tiér'a ta nu mai existe. Ve trasnesce si ve fulgera, ve sfaramu, de veti mai cutediá se murmurati.

Despre respunsulu datu unguriloru din partea cehiloru alta-data.

Brasiovu, 1 Maiu st. n. 1875.

Cu catu se apropia mai tare tempulu alegeriloru de deputati pentru camer'a din Budapest'a, cu atatu mai multu vedemu pre guvernu si organele sale scormonindu la tóte acele cestiuni locali, teritoriali séu cestiuni ce taia adencu in interessele vre unei nationalitati nemaghiare, pre cari intieleptiunea si politic'a ungurésca au sciutu se le lase deschise pentru totu tempulu guvernamentului ungurescu, cá astfeliu ce aiba necontenitu la dispusetiune mediulóce de intimidare si de pressiune asupra poporeloru nemaghiare, candu e vorb'a d'a alege representanti pentru corpulu legislativu.

Un'a din acele cestiuni, ce cu dreptu cuventu le potemu numi nationali, este si cestiunea padduriloru districtului Nasaudului. Dupa negotiatiuni de mai multi ani de dile, poporului din districtulu Nasaudului i-a succesu in fine a-si rescumperá dela erariu padurile cu o suma anumita de bani. Actulu despre acésta rescumperare fù sanctionatu si de Domnitoriulu. Cu tóte acéste inse intru unu tardiu camer'a deputatiloru afla cu cale a se amestecá si dins'a in acésta afacere. Es imputá ministrului Kerkapoly, ca pentru ce si-a permisu a face unu asemenea tergu fora consentiemen-tulu ei, si asiá esmise din sinulu seu o commissiune de cini membri, cá se cerceteze tóte actele referitorie la vendiarea padduriloru erariali din districtulu Nasaudului si apoi se i reporteze. Comissiunea acést'a si-a inchiatu lucrurile, alu caroru resultatu este urmatoriulu conclusu: Contractulu inchiatu cu locuitorii districtului Nasaudu, judecatu dupa actele presentate, nu se póte numi profitabilu pentru statu, inse commissiunea, in intielesulu mandatului seu, nu se crede chiamata a-si da parerea asupra naturei de dreptu a contractului, ea este de opinunea ca fiindu aci vorb'a de instrainarea proprietatii statului si ca spre realisarea unoru asemeni contracte se recere aprobatiunea legislatiunii, ministeriulu ar trebui indrumatu, cá se presenteze legislatiunii contractulu spre discussiune constitutionale si eventuale inarticulare."

Va se dica, actulu de rescumperarea padduriloru din districtulu Nasaudului, acceptatu de guvernu si sanctionatu de Domnitoriu, ajungundu la discusiune in camer'a ungurésca ar poté-o pati inca reu, i s'ar poté denegá aprobarea si prin urmare si inarticularea. Noi ne asteptamu si la asemeni fapte, pentru ca scimu, ca in Ungari'a tóte suntu cu potintia. Diariulu „Federatiunea" publica concilusulu de mai susu cá o scire imbucuratória, pentru ca este de parerea, ca factum infectum fieri nequit. Cu tóte aceste inse noi ne tememu de reu; si avemu cuventu de a ne teme, pentru ca amu vediutu in Ungari'a nullificandu-se legi sanctionate, fora cá se se bage in seama factorulu principalu, legislatiunea ce a creatu acele legi. Pre acésta cale ei ne potu luá totu, inse un'a totu ne va remané pre langa tóte incercarile de despoiare ale unguriloru; si ceea ce ni va remané este vitiá nationale.

Camer'a din Budapest'a se afla inca in deplina activitate. Obiectulu dela ordinea dilei este codicele comerciale, care se discute in fug'a mare si se primesce aprópe in blocu. Inchiderea sessiunii va avé locu, precum se crede, inca inainte de serbatorile Rosalieloru apusenilor.

Dispusetiunile luate de noulu ministru ungurescu de comunicatiune facia de officialii dela societatile caliloru ferate, cari nu cunoscu limb'a maghiara, adeca constringerea acestoru functionari la depunerea unei esamenu de calificatiune din limb'a maghiara, ca-ci déca nu voru fi alungati din posturile loru in tempulu celu mai scurtu, — acésta mesura de infocatu patriotismu si esageratu nationalismu ungurescu a facutu multu sange reu intre unguri si nemti. Ba inversiunarea a mersu asia departe, incatu folloru din Vien'a, cari dau locu plangeriloru contra acestei persecutiuni inscenate facia de amploiatii nemaghiari si nemaghiaroni, — sta a li se interdice debitulu postalu. Chiaru si foi'a umoristica „Kikeriki" este in periculu de a nu mai trece riulu Lait'a, din causa ca a asemenatu pre unguri cu brósc'a, care s'a totu imflatu pana a crepatu. Lamentatiunile contra ordinatiunii ministrului Pechy mergu pana in foiele cele mai cetite din Germani'a cea mare, asiá incatu cu greu va remané unu sufletu de neamtiu, care se nu se imple de indignatiune pentru acésta rigóre si terorismu, ce voiesse a se practicá facia de amploiati, cari nu sciu ungurésce, si cari de in partea cea mai mare suntu nemti.

Cá se vedemu catu de acuta póte devini acésta cestiune si ce scriése complicatiuni póte ea provocá, vomu da locu aici unoru espectoratiuni din ambele parti.

„Neue fr. Presse" dela 25 Aprile scrie cu privire la acésta cestiune: „Raru amu vediutu, cá o ordinatiune administrativa se produca o iritatiune asia de mare, precum a produsu ordinatiunea ministrului ungurescu Pechy, emisa in privinti'a introducerii limbei maghiare in tóte ramurile afaceriloru caceloru intreprinderi de transportu, cari stau in legature cu sinele linieloru ferate ungaresci. Clubulu directoriloru, cari se adunasera in hotelulu imperialu, in ser'a de 26 Aprile, s'a ocupatu esclusivu numai cu acésta mesura draconica. Mai multi membri erau de parerea, ca la adunarea prossima a reuniunii caliloru ferate germane se se faca propunerea, pentru eschiderea linieloru ferate unguresci din sinulu acestei reuniuni. Consecintiele acestei eschideri ar fi tare desastróse pentru producentii maghiarii . . . Asertiunea unei foi maghiare, ca acésta afacere este de o natura curatu interna, este cu totulu nefundata si nesocotita, ca-ci contra caroru linie ferate este indreptata numit'a ordinatiune, déca nu contra asia numiteloru linie ferate comune? . . . Ordinatiunea acést'a are de scopu a restorná tóta organisatiunea inter-a caliloru ferate comune, . . . inse acést'a nu se póte."

Diariulu ungurescu „Reform" respunde: „Noi nu ne tememu de Vien'a si nu ne spariamu, candu ne amenintia de acolo. Noi luamu seriosu acésta ingerintia, acestu amestecu in afacerile interne ale nóstre si provocamu pre guvernu, cá cu ajutoriulu camerei se iè mesura contra acestoru atacuri. Guvernulu trebue se scie, ca atatu autoritatea si prestigiulu seu, catu si demnitatea tierei au se suferia din caus'a acestoru atacuri." (!)

„Pesti Naplo" este de parere, ca guvernulu ar lucrá fórte intieleptiesce, déca ar eschide din Ungari'a unele foi germane . . . Chiaru si omulu celu mai ospitabilu vinu cate-odata in neplacut'a positiune, de a da afara pre ospele seu, déca elu incepe se insulte pre ospitariu in cas'a sa propria."

Brasiovu in 30/4 1875.

Notarii publici, in cea mai mare parte suntu denumiti. Despre numerulu micu alu Romaniloru, a caroru nume le cetiramu intre cei denumiti, putemu dice, ca suntu: rari nantes in gurgite vasto. Nu accentuamu acést'a, din causa, ca ne amu superá atatu de multu, ca-ce petentii romani se respinsera cu gramad'a; cu asia ceva suntemu dedati, — ci ce este superatoriu pentru noi e acea impregiurare, ca neci la tienuturi romanesci nu se denumira notari romani, séu celu pucinu de aceia, cari sciu perfectu si limb'a romanésca. Notariulu publicu, carele la compunerea de documente, la pertractarea de remase si gatirea altoru acte publice, trebue se vina in atingere immediata cu poporulu, — trebue se cunósca limb'a acestuia perfectu, in catu documentele compuse prin elu se cuprinda credentiosu si esactu vointi'a interessantiloru, — ca-ce actulu, care-lu compune, are dovada deplina si asia, din nepriceperea limbei, potu se resulte acte de cuprinsu falsu si se se nasca pentru multi daune irreperabile.

In specie pentru Brasiovu, este de lipsa, cá notarii publici se scia perfectu, trei limbi: maghiar'a, german'a si roman'a.

Aici suntu sistemisati doi notari, unulu este deja denumitu. Elu este sasu; cunósce in vorba si in scrisu limb'a maghiara si nemtiésca. Se dice, ca romanesce numai pucinu scie vorbi.

Ei déra Brasiovulu numera multu preste 10 mii locuitori romani. Acestia cea mai mare parte suntu comercianti si industriari. Pórta negotiulu celu mai intinsu cu Romani'a si Orientulu. Le pretirdu deci si interessele, cá de multe ori se-si gatésca acte nationale in limb'a romana, cari au de ale intrebuintiá in tierile romanesci.

Cine se le faca acestea, déca notariulu nu scie romanesce?

Din astea si alte considerante, de equitate inca, se astépta la Brasiovu cu totu dreptulu, cumca la unulu din posturile de notari pentru Brasiovu va fi denumitu unu romanu.

Pre candu publiculu nostru romanu se amagiá cu asta sperare, ne aduce „Federatiunea" scirea, cumca pentru alu doilea postu de notariu, va fi denumitu unu unguru, — de nu ne insielamu unu secuiu, carele de bunasóma nu scie nece stat'a romanesce, catu scie dejá denumitulu notariu. Cumca acésta scire a implutu romanimea de aicea de consternatiune, -si póte ori-cine esplicá!

Noi Romanii in pretensiunile nóstre amu fostu totu-deauna fórte modesti, poti dice, prea modesti. Si pretensiunea nóstra, cá alu duoilea notariu pu-

blicu în Brasiovu se fia unu romanu, se tiene intre unele dintre cele mai drepte si prea modeste pretensiuni ale nóstre.

Asteptamu, ca celu pucinu in órà a unsprediece, d. ministru de justitia va veni la convingerea, ca referintiele comerciali ale Brasiovului, nu numai in interessulu romaniloru, ci mai cu séma in interessulu comerciului cu statele vecine, — pretindu imperativu, cá se denumésca la Brasiovu si unu notariu publicu romanu, — ca-ce intre romani afla de aceia, cari,pre langa alte recerintie, sciu trei limbi regnicolari. Scimu ca vomu bate tóc'a la urechi'a surdului; datorintí'a inse ne-amu facut'o. —

Blasiu 21 Aprile 1875.

Stimate D-le Red.! In nr. 79 din anulu tr. alu „Gazetei Transilvaniei" amu fostu aretatu publicului cetitoriu si mai cu séma celoru ce se interessédia despre crescerea tenerimei romane, o carticica istorica, scrisa de preaiubitulu nostru barbatu Ioane M. Moldovanu, professoriu in Blasiu. Acésta carticica pórta titula: Istori'a patriei etc.

Si se vedeti, Dle Red.! ca amu comisu unu lucru ne mai auditu si mai ne pomenitu! Acést'a Vi-o potu documentá cu diuariulu unguresc din Clusiu „Kelet," pretinsu constitutionalu, ba si mai multu, chiaru guvernamentalu. Pentru-ca sciti, ca la noi unguri se tótu desfaca in partite, pe cont'a nóstra, da, pe cont'a nóstra, ca pe candu e vorb'a se ne ajute, apoi toti voteza pentru benele nostru, incatu ne ustura pelea.

Acestu diuariu unguresc, in nr. 84 dela 14 Aprile 1875, aduce o corespondintia, scrisa de unu anonimu, care se ocupa cu istoriór'a din cestiune, despre care dice: ca numai dupa aceea si-o a procuratu, dupa ce eu, cá amplositu de statu, facundu-o cunoscuta, o amu recomendatu cu tóta caldur'a.

Permiteti-mi, Dle Red., pucinu spaciu, cá se spunu anonimului vre-o cate-va corvente provenite dela unu cetatianu, care nu cauta nece se se recomende regimului si nece ungurului: ci vrea se spuna adeverulu asia dupa cum este.

Cetatiene anonime! Din capulu locului vedu din comunicatulu d-tale, ca nu esti ceva iscusitu si ca atata te pricepi la lucrurile tierei, atata cunoscientia si scientia istorica ai despre Ardealu si referintiele Romaniloru catra unguri, precum si despre patria, cata are órbulu despre lumina, surdulu despre sunetu si mutulu despre vorbire; ci a-i scrisu si d-ta, cá se arati, ca a-i invetiatu carte, déca nu mai multa, celu pucinu catu unu „rectoram" de colo din totie. Acesta deslucire despre gradulu d-tale de cultura mi-o da comunicatulu d-tale.

Referitoriu la persón'a mea vedu, ca ea -ti scóte ochii, te impunge, ca cum amu cutezatu eu, cá amplositu de statu, a recomendá acésta carticica.

Cetatiene anonime! Te intrebu eu pe d-ta si pe toti ungurii d-tale, — déca cumva esti unguru, — ca ce pofiti voi dela professorii ce se platescu din sudórea tierei? Au pofiti voi se se desbrace de tóte simtiementele? au pretindeti cá se amutiésca? séu dóra vreti a le pune scalosiu in gura? Séu voiti a-i face o turma de oi captiate, cari déca vine vorb'a se sara in apa, numai decatu unulu dupa altulu se se arunce in apa, singuru numai de dragulu vostru?! Déca acceptati de acestea dela professorii asia numiti de statu, atunci Ve rogu, cá luandu lamp'a lui Diogene, se cutrierati tóte unghiurele Secuimei si ale Ungariei de susu, descindeti la toti rectorii satesci si póte veti afla ómenii pretinsi, cu cari apoi fiti convinsi ca invetiamentulu va inaintá cu mersulu racului, dóra a-ti castigatu ómeni oportuni. Déra se me intorcu la lucru.

Cetatiene anonime! Facea-i cu multu mai mare servitiu statului si resp. d-lui ministru de instructiune, déca tacea-i, pentru-ca istori'a, de care te ocupi, e o carticica, carea a trecutu prin focu si prin apa, e o carticica, carea dela 1868—72 s'a fostu tramisu pe la toti inspectorii de scóle reg. cá se-si dé opiniunea asupra ei, si nece unulu nu o a condemnatu, deci despre acésta carticica d. ministru are cunoscintia, ca nu e in contra constitutiunei presente a patriei.

Apoi, eu credu, ca d. ministru are intieleptiune si nu se va luá dupa fortielele d-tale; care, dupa cum se vede, déca ti-ar' stá in potere, a-i nimici totu ce e scrisu in limb'a romana.

Ai citatu totu cuprinsulu cartisiórei, déra nu a-i aratatu nece unu locu, care se fia in contra constitutiunei presente a patriei. Asia ce vrei?

Séu dóra d-ta vrei a rumpe cu trecutulu, vrei se negi, ca in acésta patria au locuitu si alte popóra? Au dóra vrei a incepe una era cu totulu nóua, datata numai dela 1867 si nece macaru dela 1848? Acést'a ori o vrei ori nu o vrei, nu se póte, ca istori'a va remané istoria si nece grigia are de acea, ca d-ta in ea — istória — esti tozu (sau) de doba. Da! da! cetatiene anonime nu potemu face se créda lumea, ca n'a esistatu o Dacia, ca n'au esistatu si esista Romanii; pentru-ca déca am voi a face acésta, ne ar' ride éra lumea.

In opsiorulu descrisu de d-ta sunt fapte istorice, ici colea impreunate cu deduceri si conclusiuni de ale autorului; apoi cine ar' poté negá unui autoriu se nu faca deduceri dupa cum -i dictéza ratiunea; aceste se potu combate, déra pe cum se vede, d-ta nu esti in stare se o faci acést'a.

Acum te intrebu a dóu'a óra, ce scopu a-i avutu, candu a-i scrisu acestu comunicata?

Asia dóra, ca, vediendu, catu suntu animele de iritate in contra totu ce nu e unguresc, vediendu, ca mai dilele trecute se cassara o gramada de carti: a-i vrutu se te recomendi, ca scii romanesce, de cumva esti unguru, seau ca scii unguresce, de cumva esti romanu?

Altucum -mi pare fórte reu, ca nu sciu cu cine am de a face, déra acesta inca te caracterisédia in destulu, ca, cam asia facu toti ómenii, cari suntu tiesuti in o spata cu d-ta.

Deci a-i vrutu, cá d-lu ministru de instructiune, se casedie si acésta carticica; si se punemu, ca tia-i ajunsu scopulu. Bine.

Déra acuma te intrebu a trei'a óra, ce vreti voi atunci, candu cassati tóte scriptele romanesci?! Au dóra voiti a ne da voi de ale vóstre? Noi bucurosu le-amu primí (se'ntielege, ca — déca ar' fi romanesci) inse de a dorí ceva de asia, e cu totu impossibile, pentru-ca voi inca nu aveti pentru voi, nu, ca si voi numai eri alalta eri a-ti inceputu a ve cultiva biat'a si serac'a limba — Vedi Imre istori'a literaturei ungaresci — ba si astadi este o revolutiune formaria pe terenulu scientificu alu vostru, déca séru poté numí asia? Séu pardonu, vrei documente? Bine! Cu catera -ti voi servi.

Déca esti omu de scóla, atunci trebue ca cetesci foile scolastice si acele, cari se ocupa cu miscamentulu literariu. Déca asia? Fii bunu si cetesce „Tanügyi füzetek" si acolo vei afla, ca se dice: „in cele mai multe foi publice, despre caus'a scolaria nu afla nece o iota." Totu acolo vei afla dicundu-se: „publiculu ungurescu mai tare se interesédia de vinu si de bere, decatu de-o carte folositória."

In „Néptanitok lapja" in unu locu se dice: „acésta carte e mai josu de tóta critic'a, si cuprinde in sine lucruri ne mature — sületlen."

„Magyar Tanügy" in unu locu intre altele are urmatórale: „tóte opurele fisicali si naturali suntu lipsite de orce pretiu pedagogicu, si nu suntu alta, decatu speculatiuni de viétia si pentru renume." Totu in acea fóia vei afla si urmatórele: „E lucru cunoscutu si de tóte dilele, ca literatur'a nóstra ungurésca e fórte seraca in opurele de geografia."

Aceste, si inca o mie de acestea, voi le díceti despre voi, asia dóra noi cu dreptu cuventu ve potemu dice: ca nu aveti de unde si ce ne dá.

Din aceste, cetatiene anonime te poti convinge, ca erá mai consultu déca taceai, pentru-ca ori catu ve veti nascocorí cu barfele de ale vóstre, fi convinsu, ca cu de acele nu veti poté castigá simpathi'a Romanului. Vreti a trai cu elu in fratietate, vreti se prosperedie in acésta patria comuna scientí'a, artea, instructiunea si educatiunea, vreti se se prefaca acésta patria intrunu paradisu bene cultivatu si lucratu, vreti a aperá patri'a comuna cu braciu comunu, vreti a recurge candu-va la bracialu Romanului: atunci aveti bene de grigia, ce faceti, atunci nu ve nisuiti a impedecá invetiamentulu prin cassarea scripteloru romanesci, si prin acésta nu disgustati pre barbatii competenti si dela labórea scientifica, atunci nu ve nisuiti a suprime totu ce nu e ungurescu; pentru-ca aceste nu sunt fapte de infratire, ci sunt fapte de dusmania eterna: fiendu-ve pe unu momentu puterea in mana, documentati Europei prin fapte, ca in adeveru sunteti capaci de a conduce destinele unui statu. Alu vostru e lucrulu!

Teodoru Petrisioru.

Din muntii apuseni, de pre la Bai'a de Crisiu in septeman'a floriloru.

. . . . Inteligentulu romanu devenitu oficialu ungurescu nu-i este permisu a-si ridicá vocea intru apararea limbei si a natiunei sale, decatu numai cu pericululu de asiu pierde oficiulu, apoi fórte rari suntu, cari se fia asia de resoluti. Materialistului i-au amortitu buzele, asia catu nu póte sesi desface gur'a intru apararea causei nationali, nu! ca din mare opositiunale s'a facutu mare fusionistu si pentru unu osu de rosu e in stare a sacrificá tota! Nori grei se redica de tóte partile pentru de a ne tiené incatusiati! Furtune grele ne amenintia din olimpulu maghiaru cu scopu de a ne nimici totalmente. Totu ce numai e in detrimentulu natiunei romane se fauresce acoló susu, si totusi marii urditori prin false promissiuni vréu se ne orbésca, cá se dicemu, ca e bine! Candu voru crede-o ei acést'a, atunci-su mai orbi cá orbulu din s. scriptura. Nu-lu poti cunósce pre omu, la prima vedere; éra pre inimiculu neinpacatu de secali-lu scii, catu ajunge, ferindute de elu cá de focu, si nice mortu vediendulu inca nu-i poti crede.

Dupa fusionarea celoru dóue partide maghiare, si dupa nascerea din ace'a a mendrului fetu numitu „partida liberala", numai de catu se respandi faim'a, spre bucuri'a parintiloru lui, ca s'a nascutu mantuirea lumei ungaresci din prapasti'a si ne fericirea nationalitatiloru nemaghiare! Matadorii metamorfosati, vediendu acést'a, inca anunciara cu bucuria botezulu acestui fetu, pre lenga care remase si una parte din ei cá aderinti si mari protectori! „Partiuni montes nascetur periculosus mus." Se compuse noulu Ministeriu bucuri'a poporaloru si fericirea nationalitatiloru (?!), fiendu ca asia promise, candu dices, ca: nu se va strécá contribuiunea si cu tóta strictétí'a voru essecutá legile (?!)

La audiulu placutu despre fusiunea celoru dóue partide si compunerea noului Ministeriu, numai decatu incepura maghiarii cu compunerea cluburiloru si convocarea siedintieloru, prin cari se-si exprime bucuri'a si increderea in celu nou nascutu. Una asemenea conferintia se tienú si in Bai'a de Crisiu in 4 Aprile la care, cu placere trebue se marturisescu ca, n'a participatu nece unu romanu adeveratu, de si au fostu invitati, má chiaru nece dintre unguri de celi precepatori de lucru afora de 2—3, de catu numai nisce normalisti si obsitari. Ce s'a decisu alta in acést'a conferintia se-i intrebi, posibilu ca neci eli nu sciu ce se-si respunda alta, de catu ca; au primitu cu mare bucuria scirea despre fusiune, si programulu noului Ministeriu.

Ce facea romanii in tempulu acest'a? Astepta convocarea comitetului comitatensu, ce si urmá pre diu'a de 14 Aprile st. n. — candu Pasia comitatului deschise siedinti'a prin una cuventare destulu de potrivita tacticei sasesci, se intielege, ca in limb'a maghiara. Cá primulu obiectu alu discussiunei prin D. protonotariu totu una data si cá referinte, se aduce pre tapetu cestiunea cum: e de a se primí programulu noulu guvernu, relatandu totu una data si propunerea comissiunei permanente in acestu obiectu, ca: se lieu spre liniscita cunoscintia; va se dica, comissiunea permanenta faurindusi fiastrulu seu, liniscitu si deschide braciulu, ne calculandu, ca ce va se aduca diu'a de mane.

Dela 1868 incóce, dela nascerea af. dualismu, cate scaimbari nu s'au intemplatu si cate Ministeria nu s'au parendatu. Totu de una din partea acestui comitetu cttensu, la atari ocasiuni, s'a disu ca: „se liea spre scientia" simplicitter, fora de a mai face si alte incisa. Din acestu motivu d. Secul'a, unu barbatu demnu de imitatu vediendu stagnarea unoru spirite conduse mai multu de interessulu personalu, nu se potú retiené, fora de a nu-si face reflesiunile sale, spre care scopu se si insinuá, cá unulu ce avea se vorbésca in acestu obiectu. Cu unu tonu moderatu si logica frumósa, combatendu propunerea comissiunei permanente d. S. arata, ca déca dela 1868, cate ordinatiuni si programe Ministeriali emanate, la tóte s'a disu: „se liea spre scientia", cá espressiunea cea mai acomodata pentru atari casuri, éra a mai adauge si cuventulu „liniscitu" nu-lu afla de consultu, in impreguarile de facia. Au dóra e de a se dá credimentu

promisiuniloru ce ni-se facu in acelu programu, si se dicemu, ca suntemu liniscitii! Se-ne bucuramu in ainte de nascerea pruncului, si se plangemu, ca vá mori, pana ce inca nu s'a nascutu? Ce va se dica acésta, decatu a crede orbesce. Deci mai antaniu fapte si dupa acea vomu susterne unca si adrese de multiumita inse pana atunci se remanemu pre langa nsulu vechiu, ca de vomu face-o inainte, ne voru judecá de stupidi, de-ci densulu face propunerea ca, precumu totu de una asia si de astadata, se se dica: „Serve spre scientia“. Acést'a propunere fù sustienuta din partea multora, intre cari d. Dr. Hodosiu desvoltandu aceste dóue idee cu o logica si elocuintia esemplaria pledá pre lenga propunerea dlui Secul'a.

Dlui Adv. Ribiczey, combatendu pre d. Secul'a, nu ia fostu de ajunsu atáta, ma elu considera acésta ca una neincredere si ne multiumire din partea oficialiloru romani facia de guvernulu maghiaru si propune, ca de óra-ce din fusionarea celoru doue partide mari bunetati au se resulte (pentru unguri), se se dica: „inaltulu rescriptu alu noului guvernu se primesce cu mare bucuria si satisfactiune, danduse si totu de incredere“. Ne mai insinuanduse nimenea pentru de a discutá acestu obiectu d. Secul'a de nou si lica cuventu, pentru de a demustrá prin esemple marile bunatati ce le face mai cu séma Ministriulu culteloru aducendu cá faptu casulu din Brasiovu, despre care incependu se vorbésca fù intreruptu de catra pasia si doi sateliti ai sei, dicendu, ca asia ceva n'are locu, va se dica a combate nedreptatea si a demustrá prin argumente, ca nu-e de a conta la promisiunile ce ni-se facu din partea celoru dela potere, acést'a nu are locu! Apoi se mai dica cinera, ca nu-se invesce órasi tempulu lui Caraffa cá se ni-se interdica pana si libertatea conscientiei.

Propunerea comissiunei permanente si a d. Secul'a, — cadiendu una a treia inainte de tempu, — dedera ans'a la nascerea o dóua partide, cari fienduca nu putea se remana, se purcese la votu, dintre cari propunerea d. Secul'a fù sustienuta de 25, éra a comis. prem. de 19, deunde se vede, ca simtiulu dreptu si curatu a triumfatu si de astadata. Lauda vóue celoru ce sunteti dreptu luptatori si nu ve inclinati la ori si ce amfibia metamorfosata. Astfelu se terminara desbaterile in acestu obiectu. Una mica observare numai, ca: parentele n'a voitu a-si cunósce fetulu. Titus.

LATINII

(Urmare.)

Imperatulu Sigismundu presida sedintiele conciliului din Constantiu si 'ntr'una din cuventarile'i latine facu vorba schisma de genu femininu. „Sire, esclama unu Parinte de conciliu, schisma e de genu neutru“. Sigismundu, perdiendu 'si firulu discursului si suparanduse pe 'ntrerupetoru, intreba cine'i disese acésta? — „Alesandru Gallus. — Si cine e acelu Alesandru Gallus? — Unu calugeru. — Ei bine eu suntu imperatulu Romei si credu ca si cuventulu meu pretuiesce catu alu unui calegeru“. Déru, in adeveru, acelu cuventu nu pretuia totu atata; ca-ci fara ratiuni filosofice in favórea sea, schisma continua se remale de genu neutru prin faptulu consimtimentului universalu s'alu dilnicei intrebuintiari. Vorba se nasce de sine in societate, cá vegetatiunea in pamentu. Cultur'a o va puté imbunetati, déru orgininea, formarea'i misteriósa voru veni din marele curinte sociale, care nici o clase si nici unu individu nu le are in mana, dupa cum n'are nici curintele electrice si magnetice ale globului.

Cuventulu, sunetu articulatu, cu forme aprópe neotarite, totu asia de usioru cá si aerulu care 'lu primesce si 'lu transmite unoru aripe mai fine de catu aripele celoru mai stralucitóre insecte, cuventulu e lumina pe care unu sufletu o tramite altui sufletu, e rostires dumnedeiésca ce coprinde ideaulu, revelarea naturei, a spiritualului, a creatoreiui: astu-felu tóte popórele, de la cele asiediate la ultimele margini ale lumii, nascute in amurgulu istoriei si cari au vediutu licuriudu cea d'antaia di a sciintiei, pene la contimporanii nostri cugetatori si maturi, tóte au confundatu cuventulu omenescu cu Dumnedieu, l'au redicatu la rangulu de creatore alu universului si l'au facutu inceputu si sfirsitu tuturoru lucruriloru, verbu, rostire, aeru care imple infinitulu, eteru ce vérsa caldura si vietia in spatiu, sciintia necomunicabile a ori-carei religiuni.

Nu e nimicu, ce probéza unitatea de origine si de destine pe pamentu cá analogi'a dintre limbele, cari repetu ideele si resfrangu natur'a intr'a ei totalitate. Si se póte dice ca, déca cele patru popóre neo-latine nu vorbescu acesi limba, caus'a e, ca 'ntr'una sigura natiune asistu mai multe dialecte: peste doue-dieci in Italia, unu mare numeru in uniform'a Francia si totu atatea in Spania.

Cu tote astea esiste ces mai strinsa rudenia intre indiomele romane formate de la caderea imperiului romanu si alcatuirea diferiteloru nationalitati moderne, si motivulu e ca 'nrudirea totu e anca si mai strinsa intre cele patru tieri ale nóstre. In adeveru, esiste intre densele o identitate de origine, de aptitudini si de destine, unu principiu comunu in istoria departata, unu sfirsitu comunu in viitoru.

Multe ipotese s'au emisu despre originea limbeloru romane. Unii le dederiva din coruperea vechiului limbagiu, altii din limba rustica vorbita suptu Republica si Imperiu de poporulu de josu pe la tiéra; aceia le atribuiescu unui amesteou din latinésca si din gotica, acestia unei contopiri a provincialului cu latina.

Isidoru de Sevilla spune ca, dandu dreptulu de cetatienia tutoru ómeniloru, Caracala prefacu Roma si ca introducerea noului sange si noueloru idei altera totu atatu de multu moravurile cá si limbagiulu.

Bruno d'Arezzo notéza, din timpii cei mai departati, unu dialectu asemenatu cu italienésca actuale printre multimea de provincialisme primite in Cetatea Eterna.

Tessaurus sustine, ca popórele gote si popórele latine formare unu singuru poporu suptu sceptrulu lui Teodoricu si c'atunci cuvintele barbare se latinisare et vice-versa.

Raynouard, folosindu-se de lucrarile lui Ducange, canta 'n dialectulu provincialu basa tutoru idiomeloru intrebuintiate de popórele neo-latine.

Bruue Wythe crediu, c'o gasesce intr'na alta limba-mama preistorica, pastrata 'n Europa meridionale si occidentale, cu tóte revolutiunile si continu'a navalire de diferite rase.

Diez, in gramatica'i clasica, in care suntu conscientiosu analisate diferitele eleminte aduse 'n limbele romane de cele-l-alte limbi, semnaléza cá o mare vena rustico-latina carte lui Valeriu Flaccus despre insemnarea cuvintelor, care s'a conservatu in estragerile lui Paul Diaconulu.

Déru déca tóte aceste presupuneri dau o diferita origine limbeloru nóstre romane, ele confirma unitatea fundamentale a francesei, italianei, portugesei, a dielectului Grisoniloru elvetiani si alu Romaniloru de la Dunare, fia ca li se privesce structur'a respectiva, fia ca li se considera timpulu nascerii si divulgarii in societatile moderne.

Tóte au o sintace fórte asemenata; tóte devenira d'o-data nedeclinabile din declinabile cum erau; tóte 'si perdara form'a pasiva romana s'o 'nlocuira cu verbele ausiliare; tóte primira unu stratu de cuvinte cari apartienu diferiteloru rase ce pe rendu ne calcara pamentulu si contribuira astfelu la misteriós'a formare a spiritului limbeloru romane.

Si fia acésta fiindu-c'a esistatu o limba anteriére latinei clasice, séu mai bine fia prin faptulu coruperii acesteia pene acolo in catu se constituie o alta idioma, cea-a ce e importantu si esentialu e d'a asicura, ca limbele romane suntu identice intr'a loru esentia. Si acésta identitate stabilesce in modu neindoiosu inrudirea caractereloru si inteligintieloru nóstre, pentru c'avemu acessi concipere a ideieloru, s'a lucruriloru, s'a relatiuniloru dintre ele, si esprimemu acele conceptiuni prin cuvinte analoge, suptu legi sintactice similare.

S'acum, popore latine, copii si, luminii si parinti si artei; voi cari in armoni'a limbeloru ati repetatu canteculu firei vóstre si intr'a vóstra sciintia ati reflectatu eterulu respanditu in splendidele orizonturi si 'n marmurósele tiermuri ale teritorieloru vóstre; voi cari ati inaltiatu marele monumente s'ati pusu, mai pre susu de nesce familii lupace si de individe peritórie, eterna legiune a statueloru vóstre stralucitóre, de aureol'a nemuririi; voi, eroii, artisti, oratorii, navigatorii indrasneti, cari ati infrumusetiatu pamentulu si, cá noui Prometei ati ajunsu la ceru amestecanduve si confundandu-ve cu dieii, trebuie s'aveti in vedere ca, déca prin feru si cucerire — si 'n perióda pe care-o putemu numi perióda intuitiva séu a orbului simtiementu — realisarati tóte acéste minuni, astadi in periód'a gandirii si a cugetarii sunteti tienuti a faptui minuni si mai mari, incarnandu justiti'a in vietia si remanendu uniti in libertate si 'n drepto.

Emilio Castellar.

(Va urmá.)

— (Incendiu in Sebesiu.) In 23 Aprile s'a intemplatu in Sebesiu unu incendiu infricosiatu. Au arsu vr'o 58 de case si aprópe 100 de siure Daun'a totale se urca la 54,702 fl. Fórte pucine dintre cladirile dearse au fostu asecurate.

Unu fiiu de Secuiu de 30 ani, insuratu, care vorbesce bine romanesce, maghiaresce si germanesce, si are cunoscienti'a economiei, dovedita prin atestate, se recomenda pentru practic'a economiei si manuarea ei, pe lenga conditiuni bune, intruna mosia de cele mari, unde se afla si paduri, séu in calitate de oficiale econom. séu cá rationistu

Se póte prin scrisori conventioná pe cale postale sub Adress'a **M: B:** in Kilyén, post'a ultima Sepsi-Szt.-György. 2—3

De datu cu arenda.

Unu munte pentru pasiunatulu oiloru, aflatoriu pe teritoriulu Kászonului, care contiene pasiune pentru 2 mii oi, se da cu arenda. Mai de aprópe tracteaza cu doritorii **Balázsi Lajos** in Kászon-Impér, post'a ultima Kászon-Ujfalu, lenga Kézdi-Vásárhely. 3—3

Pretiurile piacei

in 30 Aprile 1875.

Mesura	Specia fructeloru		Pretiulu fl.	cr.
Metreta austriaca=40 cape	Granu	frantea	4	26
		midiuloc'a	4	06
		de diosu	3	86
	Mestecatu		3	36
	Secara	fromósa	2	68
		de midiuloc'a	2	60
	Ordiulu	frumosu	2	40
		de midiuloc'a	2	34
	Ovesulu	frumosu	1	46
		de midiuloc'a	1	40
	Porumbulu		3	20
	Meiu		5	20
	Hrisca		—	—
	Mazarea		4	—
	Lintea		5	86
	Fasiolea		5	40
	Sementia de inu		7	—
	Cartofi		—	86
Puntu	Carne de vita		—	18
	„ de rimatoriu		—	24
	„ de berbece		—	—
Centenariu	Seu de vita prospetu		20	—
	„ „ „ topitu		—	—

Cursurile

la bursa in 30 Aprile 1875 stá asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 26	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	8 „ 88	„ „
Augsburg	—	—	103 „ 20	„ „
Londonu	—	—	111 „ 15	„ „
Imprumutulu nationalu		—	74 „ 70	„ „
Obligatiile metalice vechi de 5%			70 „ 45	„ „
Obligatiunile rurale ungare			80 „ 75	„ „
„ „ temesiane			79 „ 40	„ „
„ „ transilvane			78 „ 50	„ „
„ „ croato-slav.			81 „ —	„ „
Actiunile bancei	—	—	960 „ —	„ „
„ creditului	—	—	235 „ —	„ „

Redactoru respundietoriu

IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparitulu lui

IOANE GÖTT si fiiu HENRICU.